

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa, Complectens Omnia Morum Præcepta, Et Principia Decisionis Omnium Conscientiæ Casuum, Suis Quæque Momentis Stabilita

Ad usum Parochorum, & Confessariorum

Continens Tractatus de Conscientia, de Legibus, de Peccatis, de Virtutibus
Theologicis, de Religione, & Beneficiis. Adjunctis in hac editione
Propositionibus ad hanc usque proscriptis

Antoine, Paul-Gabriel

Ingolstadii, 1734

VD18 90392140

Art. I. De Superbia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40986

ARTICULUS I.

De Superbia.

Q. I. *Quid est, & quale Peccatum?*

Resp. I. Superbia est inordinata cupiditas propriæ excellentiæ, & celsitudinis. Ejus actus sunt 1. Inordinata sui æstimatione, qua quis se ipsum æstimat supra id, quod est, & afficitur erga se ipsum tanquam aliquid excellentius, quam revera sit. 2. Finem suum ultimum in propria excellentia constituere; & virtutem, scientiam, & alia ad excellentiam spectantia non appetere propter Deum saltem ultimè, nec ad ejus gloriam referre, sed unicè, & ultimè propter suam satisfactionem, ac excellentiam. 3. Ab aliis velle magni fieri, honorari, laudari: si non faciant, dolere, irasci. 4. Judicio proprio pertinaciter adhærere. 5. Alios, & aliena parvi facere, se, & sua plaris æstimare, vel velle videri singulariter habere, quæ possidentur. 6. Si putes te habere bona, quæ non habes, vel majora quàm habeas, aut in eo ponas excellentiam, ubi non est, & inde te extollas. 7. Si bona tua æstimes quasi ex te ipso habeas, & non à Deo. 8. Si bona tua accepta quidem à Deo credas, sed ea æstimes tanquam meritis propriis debita, vel ea ad Dei gloriam non

referas. Tamen ad superbiam (ut notat S. Thom.) non est necesse, ut quis revera judicet se bona à se ipso habere, aut propriis meritis absque Dei gratia obtinuisse, (hoc enim esset hæreticum;) sed satis est, quòd consideratis bonis suis sine relatione ad Deum, perinde se gerat, & animo se extollat, ac si non à Deo haberet. 9. Nolle se subicere suis Superioribus, quasi id sit indignum. 10. Nolle etiam se Deo, ejusque præceptis submittere, id æstimans tanquam contrarium dignitati suæ, & volens suo arbitratu vivere, quasi Deo non indigeat, aut ab eo non dependeat.

Resp. II. Superbia ex genere suo est peccatum mortale. Nam ad Rom. 1. *Superbi, & elati numerantur inter eos, qui digni sunt morte.* & Prov. 8. *Deus arrogantiam, & superbiam detestatur.* Ratio est, quia superbia adversatur charitati Dei, ejus honori, majestati, & excellentiæ. Superbia est etiam radix omnis peccati, ex Eccli. 10. *initium omnis peccati est superbia: qui tenuerit illam, adimplebitur maledictis, & subvertet eum in finem.* Et ex S. August. l. 2. de peccat. merit. c. 17. *Vitiorum namque omnium humanorum causa superbia est.*

Hinc superbia perfecta est semper culpa mortalis, ut 1. Quando præ superbia quis subijci renuit Deo, vel Superioribus, eorumve præceptis etiam in re minima. 2.

Cum

Cum quis bona sua æstimat à se ipso habere, vel esse propriis meritis debita, vel solis viribus acquisita. 3. Quando finis ultimus ponitur in propria excellentia, vel in rebus graviter malis propria excellentia constituitur, aut ex illis quæritur.

Imperfecta tamen superbia, qua quis sine Dei, & aliorum contemptu, nec subjici Superioribus renuens, solum plus justo se effert, agnoscendo se omnia Deo debere, est venialis: quia non est gravis inordinatio, nec graviter repugnat charitati.

Q. 2. Quenam sunt superbia remedia?

Resp. Generatim eadem sunt, quæ humilitatis adjumenta, speciatim verò hæc.

1. Sæpe humilitatem à Deo petere.

2. Sæpe considerare suum nihilum, suam effrœnatam ad malum propensionem, suas pravas cupiditates, sua peccata, vitia, defectus, miserias tum corporis, tum animæ infirmitatem, impotentiam sine Dei gratia actuali ad quemlibet actum salutarem; item infinitam Dei excellentiam, ad quam omnia sunt instar nihili; omnia, quæ habemus esse à Deo, nostra merita esse illius dona. *Qui te discernit? quid habes quod non accepisti? si autem accepisti, quid gloriaris quasi non acceperis?* 1. ad Cor.

4. Ex horum consideratione complacentiam sui coërcere, se ipsum contemnere;

& ex sui contemptu humilitationes, & quasvis afflictiones tanquam sibi propter peccata debitas, libenter pro Christo suscipere, & sustinere,

3. Meditari superbix pœnas, & humilitatis præmia. 1. Pet. 5. *Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam.* & Mat. 23. *qui se exaltaverit, humiliabitur; & qui se humiliaverit, exaltabitur.* Item, & maxime exempla Christi, qui humiliavit semetipsum factus obediens usque ad mortem Crucis, & opprobriis satiatus est, quemque imitari debemus: *frustra enim appellamur Christiani, si imitatores non sumus Christi, qui ideo se viam dixit esse, ut conversatio magistri, ferma esset Discipuli; & illam humilitatem eligeret servus, quam sectatus est Dominus.* Ait S. Leo M. Ser. 5. de Nativ.

4. Omnia sua bona, ac opera ad Dei gloriam sapissime actu referre, & crebro exercere actus internos, ac externos humilitatis, atque opera, ac ministeria vilia, & abjecta obire, infimum locum eligere, hospitalia visitare, pauperibus, & ægrotis ministrare, &c.

Q. 3. *Quenam sunt filia superbia, hoc est vitia, qua à superbia tanquam radice oriuntur?*

Resp. Tres sunt, scilicet præsumptio, ambitio, & vana gloria.

Præ.

Præsumptio. hîc est appetitus inordinatus faciendi aliquid facultatem suam excedens. Mortalis est 1. ratione gravis injuriæ DEI, ut cum Lucifer dicere præsumpsit: *ascendam, & similis ero altissimo.* 2. Ratione gravis damni proprii, vel alioni, aut periculi talis damni: ut si præsumas exercere sine sufficienti peritia officium Medici, Advocati, Judicis, Confessarii, &c. 3. Cum usurpatur dignitas, vel potestas, vel officium sæculare, aut Ecclesiasticum: ut si audias confessiones, aut exerceas actum ordinis sine potestate legitima. De præsumptione opposita spei dicitur infra.

Ambitio. Est inordinata cupiditas honoris, vel dignitatis, aut potentia. Est autem inordinata. 1. Si appetas honorem, quem non mereris, vel majorem, quam merearis; vel ob rem, qua cares, ut si honorari cupias ob doctrinam, nobilitatem, virtutem, &c. qua cares: item si aspire ad officium, munus, quo es indignus. 2. Si appetas honorem propter se, non illum referendo ad DEI gloriam, vel utilitatem proximi. 3. Si appetas honorem ex re illicita v. g. duello. 4. Si nimio affectu honorem appetas.

Ambitio sæpe mortalis est, nempe vel ratione materiae graviter malæ, vel damni gravis, quod proximo infertur, vel periculi peccati gravis, vel medii graviter illiciti,

quod adhibetur, vel finis mortalis, ad quem refertur, vel affectus graviter inordinati, ut si quis paratus sit peccare mortaliter ad honorem, vel dignitatem obtinendam, aut tuendam.

Vana gloria. Est inordinata cupiditas humanæ existimationis, ac laudis. Proprius ejus actus est inordinata manifestatio propriæ excellentiæ, sive veræ, sive fictæ. Est autem inordinata illa cupiditas, dum gloria quæritur ex simulata doctrinæ, peritiæ, aut virtutis excellentiâ, vel ex rebus malis, aut indifferentibus, aut major, quam par sit, aut præcisè propter se, non referendo illam ad honorem DEI.

Vana gloria mortalis est eodem modo, quo dixi de ambitione, ut si quis velit gloriam, vel laudes admittat de re mortali, v. g. fornicatione, vindicta gravi, &c. Si in gloria humana ponatur finis ultimus, omnia ad illam referendo &c. Sæpe tamen est solum venialis, quia sæpe non graviter repugnant charitati, nec gravem continet inordinationem.

Cæterum debitum honorem, gloriam, laudem, favorem hominum, non propter se, sed propter honorem DEI, vel bonum proximi, acceptare, aut moderatè expetere non est peccatum, sed actus charitatis, ex S. Thom. 2. 2. q. 132. a. 1. quamvis vana gloria sit filia superbiæ, tamen à Sancto Thoma post S. Gregorium numeratur
inter

inter peccata capitalia, eò quòd ex ea septem alia immediatè oriantur, nimirum inobedientia, jactantia, hypocrisis, contentio, pertinacia, discordia, & inventio novitatum.

Inobedientia, Formalis scilicet, & specialis est peccatum. quo violatur præceptum Superioris ex contemptu, sive quia præceptum est. Ex communi semper est mortalis, etiam in re minima: quia tunc contemnitur Superior ut Superior, & Minister DEI, ideòque DEUS ipse contemnitur, juxta illud Luc. 10. *qui vos spernit, me spernit.* Et quia tunc quis ita affectus est, ut nullo modo velit obsequi Superiori, quidquid præcipiat.

Violatio autem præcepti non ex contemptu, sed ex alio modo, putà ob delectationem, vel utilitatem, aut difficultatem, est ex S. Thoma inobedientia generalis pertinens ad aliam speciem peccati. Estque mortalis, vel venialis prout præceptum, quod violatur, sub mortali, vel veniali obligat. Atque etiam prout motivum graviter, vel leviter malum est, cum actus participet malitiam finis utpote per eum voliti.

Jactantia, qua quis verbis inordinatè prædicat de se id, quod gloriam, ac laudem apud alios parit, vel falso parere putat, vel gloriatur de peccato. *Quando que est peccatum veniale, quando scilicet aliquis*
de

de se talia jactat, quæ neque sunt contra DEUM, neque contra proximum. ait Sanctus Thom. q. 112. a. 2. Est verò mortalis culpa. 1. Siquis de se proferat aliquid contra gloriam DEI, ut illud Ezech. 28. *Elevatum est cor tuum, & dixisti, DEUS ego sum.* 2. Ratione gravis scandali, damni, contumeliæ, vel contemptûs proximi. Si sit de actione mortaliter mala: quia includit approbationem actûs mali, quæ eandem cum illo speciem habet; & quia sicut laudare opus mortale, v. g. duellum, ita & de illo gloriari est mortale, opponiturque eidem virtuti opus illud vetanti: nam quævis virtus non solum obligat ad actum, quem directè præcipit, sed etiam indirectè obligat, & vetat ne ipsa contemnatur, aut irreverenter tractetur: contemnitur autem virtus, cum quis gloriatur de ejus violatione, vel cum ejus violati laudatur in alio. Hinc glorians de peccato aliquo, vel illud laudans: contrahit speciem talis peccati. *Sanchez & alii.*

Hypocrisis. Est simulatio virtutis, hoc est, factum, quo quis mentitur se virtutem, seu sanctitatem habere, quam non habet, vel majorem, quam habeat. Unde semper est peccatum saltem veniale, cum sit mendacium facti. Sed mortale est, si habeat conjunctum, vel contemptum virtutis, vel damnum proximi grave; item si simuletur sanctitas ob finem graviter repugnans.

gnantem charitati DEI, aut proximi, puta ut falsam doctrinam disseminet, ut decipiat proximum in re gravi, vel ut adipiscatur Beneficium Ecclesiasticum, aut quodvis officium, etiam sæculare, quo indignus est. Si autem absit contemptus virtutis, ac damnum proximi, vel honoris DEI, nec finis intentus repugnet graviter charitati, erit solum veniale. Ita *S. Thom. q. 111. a. 4.*

Pertinacia, est perseverantia in propria sententia contra veritatem cognitam, vel sufficienter propositam. Mortalis est quando illa veritas ad fidem, vel bonos mores, pietatem, pacem, bonum grave proximi pertinet; nam materia gravis est.

Inventio, seu præsumptio novitatum est, cum quis ex inani gloria præsumit nova excogitare. Novitatum inventio, vel usus mortalis est, si Fidei, bonis moribus, pudicitia adversetur, vel pariat scandalum, aut grave damnum proximo. De aliis dicitur in tract. de Charit.

Vanæ gloriæ remedia eadem sunt, quæ superbiæ, quibus adde actus oppositos vitii, quæ ab illa oriuntur.

ARTICULUS II.

De Avaritia.

Q. 1. *Quid est Avaritia, & quale peccatum?*

Resp.